

Zmeny platových podmienok sestier

Úvod

V koncepčnom materiáli *Stav ošetrovateľstva na Slovensku – kategórie, vekové zloženie, perspektívy, názory a potrebné koncepčné riešenia* sme dospeli k záveru, že bez zmeny vo finančnom ohodnotení sestier nebude možné udržať systém zdravotníctva v takom rozsahu, ako je dnes. Na základe dlhodobej komunikácie so sestrami v rámci Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek sme navrhli nasledovné zmeny v platových podmienkach.

Tento materiál je dôležitý pre tvorbu modelu výdavkov, ktoré bude potrebné vynaložiť v dôsledku starnutia populácie. Bez určenia výšky výdavkov, ktoré bude nevyhnutné vymedziť na platy sestier, nie je možné stanoviť udržateľnosť zdravotníckeho systému.

Genéza vývoja situácie

Platová situácia pracovníkov v zdravotníctve začala byť zásadnou témou v druhej polovici roku 2011. V danom období lekári postupne zvyšovali tlak na vládu SR v otázke stanovenia mzdy lekárov ako násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Súčasťou nátlaku boli aj výpovede viac ako 2 000 lekárov. Za daných okolností nebola vláda schopná na konci funkčného obdobia odolávať vzniknutému náporu¹ a pristúpila na podmienky lekárskeho odborového združenia v rámci Memoranda o úprave pomerov v zdravotníctve, prijatého dňa 3. 12. 2011. Konečná dohoda bola stanovená:

(i) k 1. 1. 2012 na úroveň minimálne 1,05 – 1,6-násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve podľa dosiahnutého vzdelania,

(ii) k 1. 7. 2012 na úroveň minimálne 1,2 – 1,9-násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve podľa dosiahnutého vzdelania,

(iii) k 1. 1. 2013 na úroveň minimálne 1,25 – 2,3-násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve podľa dosiahnutého vzdelania².

Výpovede lekárov a prakticky ochromenie zdravotníctva malo silný mediálny dosah, kedy sa platové ohodnotenia lekárov, sestier a iných zdravotníckych pracovníkov stalo verejnou témou číslo jeden. Sestry nezvolili nátlakovú akciu a dlhodobo vyjednávali s Ministerstvom zdravotníctva SR podobnú zákonnú úpravu tak, aby ich platy odrážali násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Národná rada Slovenskej republiky schválila vo februári 2012 zákon č. 62/2012³, ktorý upravoval minimálne mzdové nároky sestier a pôrodných asistentiek nasledovne⁴. Podľa uvedeného zákona mali byť minimálne mzdové nároky na úrovni 640 eur a najvyššie nároky na úrovni 928 eur. Sadzby minimálnych mzdových nárokov

¹ <https://domov.sme.sk/t/128/strajk-lekarov?page=10>

² <https://www.loz.sk/wp-content/uploads/2017/02/Memorandum-medzi-vladou-SR-a-LOZ.pdf>

³ <https://www.epi.sk/zz/2012-62>

⁴ <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3888>

sestier a pôrodných asistentiek sú odvodené podľa počtu rokov praxe. Dané minimálne platové podmienky mali byť každoročne valorizované podľa rastu minimálnej mzdy.

Predmetný zákon bol napadnutý na Ústavnom súde na návrh Slovenskej lekárskej komory,⁵ nakoľko prikazoval ostatným subjektom, ako majú nakladať so svojím majetkom bez toho, aby verejná správa zagarantovala nárast platov sestier z verejných zdrojov.

Porovnanie súčasnej situácie s našou víziou

Mzda sestry so spôsobilosťou na výkon odborných pracovných činností by sa z 0,89-násobku priemernej mesačnej mzdy zvýšila na 1,00-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Sestre s odbornou spôsobilosťou na výkon certifikovaných pracovných činností by sa 0,94-násobok mzdy zvýšil na 1,05-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Sestra, ktorá získala odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore a vykonáva špecializované pracovné činnosti, by si prilepšila z 1,06-násobku na 1,15-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Pri sestre s vysokoškolským vzdelaním so špecializáciou a certifikátom a 5-ročnou praxou by sa 1,10-násobok zvýšil na 1,20-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Pôrodná asistentka so spôsobilosťou na výkon odborných pracovných činností by sa z 0,89-násobku priemernej mesačnej mzdy zvýšila na 1,00-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Ak by mala pôrodná asistentka aj odbornú spôsobilosť na výkon certifikovaných pracovných činností, zvýšili by si plat z 0,94-násobku na 1,05-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Priemerná mesačná mzda pôrodnej asistentky s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností by sa zvýšila z 1,06-násobku na 1,15-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

Pri pôrodnej asistentke s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa so špecializáciou a certifikátom a 5-ročnou praxou by sa 1,10-násobok zvýšil na 1,20-násobok priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve za predchádzajúci rok.

⁵ <https://domov.sme.sk/c/6289159/lekari-chcu-zabranit-vyssim-platom-sestier.html>

Zdravotnícke povolanie	súčasnosť	náš návrh	súčasná mzda v hrubom	naša navrhovaná mzda v hrubom
Sestra so spôsobilosťou na výkon odborných pracovných činností	0,89	1,00	902	1013
Sestra s odbornou spôsobilosťou na výkon certifikovaných pracovných činností	0,94	1,05	952	1064
Sestra, ktorá získala odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore a vykonáva špecializované pracovné činnosti	1,06	1,15	1074	1165
Sestra s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa so špecializáciou a certifikátom a 5-ročnou praxou	1,10	1,20	1114	1216
Pôrodná asistentka so spôsobilosťou na výkon odborných pracovných činností	0,89	0,95	902	1013
Pôrodná asistentka so spôsobilosťou na výkon certifikovaných pracovných činností	0,94	1,05	952	1064
Pôrodná asistentka s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore a vykonáva špecializované pracovné činnosti	1,06	1,15	1074	1165
Pôrodná asistentka s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa so špecializáciou a certifikátom a 5-ročnou praxou	1,10	1,20	1114	1216

Predmetné platové úpravy vnímame ako dostatočné na to, aby sa odchod sestier do zahraničia výrazne spomalil, i keď nie dostatočné na to, aby sa sestry začali zo zahraničia vracieť. Zároveň dôvodom na uvedené zvýšenie mzdy, ktoré sa môže javiť ako razantné, je, aby bol vyslaný jasný signál, že o sestry je na Slovensku záujem a verejný sektor je pripravený do záchranu tohto povolania investovať maximum možného.

Dopad na verejné financie

V našom modeli rátame dopady na verejné financie, zapríčinené zvýšením platových podmienok sestier a pôrodných asistentiek. Pri tvorbe výpočtov sme brali do úvahy nasledovné:

1. Na základe komunikácií so Slovenskou komorou sestier a pôrodných asistentiek sme stanovili potrebné platové navýšenie pre sestry, ktoré by dostatočne zvýšilo záujem o prácu zdravotných sestier.
2. Zároveň sme na základe informácií Národného centra zdravotníckych informácií⁶ stanovili počet sestier, ktorých by sa zvýšenie týkalo.
3. Vymodelovali sme finančnú potrebu na navýšenie výdavkov.
4. Stanovili sme mieru sklonu k úsporám a znížili záťaž štátneho rozpočtu o vybratú DPH.
5. Na základe predmetnej analýzy sme dospeli k záveru, že navýšenie výdavkov predstavuje 51 747 770 eur na rok 2020.

⁶http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Zdravotnicka_rocenka/Pages/default.aspx

Záver

Náklady zvyšujúce sa o rast priemernej mzdy v hodnote 51 747 tis. eur pokladáme za primeranú sumu vzhľadom na akútny nedostatok personálu v oblasti ošetrovateľstva.

Tento článok je súčasťou projektu Politiky zamestnanosti realizovaného Inštitútom zamestnanosti. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci OP EVS .

Aktivita: Starnutie populácie

Merateľný ukazovateľ: P0587, marec 2019

Súvis s projektom: Táto analýza súvisí s aktivitou 1. Tento materiál je dôležitý pre tvorbu modelu výdavkov, ktoré bude potrebné vynaložiť v dôsledku starnutia populácie. Bez určenia výšky výdavkov, ktoré bude nevyhnutné vymedziť na platy sestier, nie je možné stanoviť udržateľnosť zdravotníckeho systému.